

T.C.
ESKİŞEHİR
VALİLİĞİ

**ÇOCUK İHMALİ VE İSTİSMARI
ESKİŞEHİR İLİ UYGULAMA YÖNERGESİ**

MART 2015

ESKİŞEHİR VALİLİĞİ

ÇOCUK İHMALİ VE İSTİSMARI ESKİŞEHİR İLİ UYGULAMA YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler:

AMAÇ:

Madde 1- Bu yönergenin amacı çocuk ihmal ve istismarını önlemek, ihmal ve istismar mağduru çocukların bildirim, müdahale yöntemi ve uygulanacak hizmet modeli sürecinde; Eskişehir'deki tüm kurumların izleyeceği yol konusunda ortak adım atmasını, çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili aynı söylem ve uygulamalarda bulunmasını sağlamaktır.

KAPSAM:

Madde 2- Bu yönerge; yerel düzeyde çocuk ihmal ve istismarının önlenmesi stratejik il eylem planı uygulama işbirliği protokolünü imzalayan tarafların konu ile ilgili koordinesi, işleyişi, ilgili personelinin görev, yetki ve sorumluluklarına ait usul ve esasları kapsar.

DAYANAK:

Madde 3- Bu yönerge,

- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşme.
- Lanzarote Sözleşmesi.
- TC Anayasası.
- Türk Medeni Kanunu
- 5395 sayılı "Çocuk Koruma Kanunu"
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu.
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu.
- 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu.
- 5326 sayılı Kabahatlar Kanunu
- 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Yasası
- 02/02/2015 tarihli 59355 sayılı Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik
- 20/10/2014 tarihinde imzalanan "Yerel Düzeyde Çocuk İstismarının Ve İhmalinin Önlenmesi Stratejik İl Eylem Planı Uygulama İşbirliği Protokolü" ne dayanmaktadır.

TANIMLAR:

Madde4-Bu yönergede geçen;

Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile on sekiz yaşını doldurmamış kişidir.

Mağdur Çocuk: Bu yönergede mağdur çocuk kavramı 5395 sayılı Kanunda yer alan korunma ihtiyacı olan çocuk ve suça sürüklenen çocuk tanımlarını ifade eder. Bu tanımlar;

Korunma ihtiyacı olan çocuk: Bedensel, zihinsel, ahlâkî, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuğu ifade eder.

Suçta sürüklenen çocuk: Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuğu ifade eder.

Çocuk İhmali: Dünya Sağlık Örgütüne göre; bir çocuğun sorumluluğunu üstlenen kişi yada kurum tarafından bakım, barınma, sağlık, eğitim ve yaşam haklarından yoksun bırakılmasıdır.

Çocuk İstismarı: Dünya Sağlık Örgütüne göre bir yetişkin, toplum ya da devlet tarafından bilerek ya da bilmeyerek çocuğun sağlığını, fiziksel ve psikososyal gelişimini olumsuz etkileyen tüm davranışlar çocuğa kötü muameledir.

Bildirim: Çocuk ihmal ve istismarı olayında bildirim yerlerine yazılı veya sözlü olarak yapılan başvurudur.

İzleme: Mağdur çocuklara yönelik bildirim sürecinin başlamasından itibaren yapılacak her türlü rehabilite ve destek çalışmasıdır.

Çocuk İl Koordinasyon Sekreteryası: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafında Valilik bünyesinde oluşturulan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının uygulanmasına yönelik çalışmaları yürüten birim.

Çocuk İhmalini ve İstismarını Önleme Komisyonu:

20/10/2014 tarihinde imzalanan "Yerel Düzeyde Çocuk İstismarının Ve İhmalinin Önlenmesi Stratejik İl Eylem Planı Uygulama İşbirliği Protokolü" gereğince, protokol kapsamında yapılacak çalışmalarda sekretaryalığı yürütmek amacıyla İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde kurulmuştur. Diğer Kurumların okullarda vereceği çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili her türlü eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri İl Milli Eğitim Müdürlüğü Çocuk İhmalini ve İstismarını Önleme Komisyonu bünyesinde koordine edilir, planlanır ve yürütülür.

İlgili Kurum: Bu yönergeyi uygulayan ve 20 Ekim 2014 tarihli Yerel Düzeyde Çocuk İstismarının Ve İhmalinin Önlenmesi Stratejik İl Eylem Planı Uygulama İşbirliği Protokolü'nü imzalayan kişi ve kurumlardır. Bu kurumlar;

- Eskişehir Anadolu Üniversitesi
- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Eskişehir Barosu
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi
- Eskişehir İl Jandarma Komutanlığı
- Eskişehir İl Emniyet Müdürlüğü
- Eskişehir Alpu Belediyesi
- Eskişehir Han Belediyesi
- Eskişehir İnönü Belediyesi
- Eskişehir Mihalgazi Belediyesi
- Eskişehir Mihalıççık Belediyesi
- Eskişehir Tepebaşı Belediyesi
- Eskişehir İl Müftülüğü, Odunpazarı İlçe Müftülüğü
- Eskişehir Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
- Eskişehir Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
- Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri
- Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü
- Eskişehir Halk Sağlığı Müdürlüğü
- Eskişehir Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği
- Sivil Toplum Kuruluşları Adına(Alfabetik Sırayla) Eğitim Öğretimi Destekleme Derneği, Eksi 25 Derneği, Korunmaya Muhtaç Erkek Çocukları Destekleme ve Geliştirme Derneği, Korunmaya Muhtaç Kız Çocukları Destekleme Derneği, Özel Eğitime Muhtaç Çocukları Koruma Derneği, Türk Anneler Derneği'dir.
- Ayrıca yapılacak ek protokolle çalışmaya dahil olacak olan tüm kurumları ve personellerini kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNERGENİN UYGULANMASINA YÖNELİK İLKELER

Madde5-İlgili kurumlarda çalışan tüm personel aşağıda yer alan temel ilkelere uymak zorundadır.

- a) Yapılacak her türlü iş, işlem ve çalışmada, çocuğun üstün yararını göz önünde bulundurur.
- b) Çocuklarla ve çocuklara yönelik yapılacak her türlü etkinlik, iş, işlem ve çalışmada Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşme maddelerini (yaşam, katılım, korunma, gelişim haklarının ve çocuğun öncelikli yararı esas alınarak ayırım yapılmaksızın) göz önünde bulundurur.
- c) Yapılan her türlü çalışmada çocukla güven ilişkisi kurar.

- d) Bildirim yapan kişinin güvenliğini korumak amacıyla kimliği açıklanmaz, gerekiyorsa gizli tanık olarak sürece dâhil edilir. Bildiren kişi ihbar edendir, müşteki(şikâyetçi) değildir.
- e) Bu konu ile yapılan her türlü yazışmalarda gizlilik esasına uyar.
- f) Öncelikle çocuğun aile içinde korunması esas olup Kurum bakımına alınmasının en son çare olacağı ilkesi benimsenir.
- g) Çocuğun mümkün olduğunca örgün eğitim sistemi içerisinde yer alması sağlanır. Açıköğretim (açık ortaokul ve açık lise) ve yaygın eğitimin (çıraklık, meslek edindirme kursları vb.) en son çare olduğu benimsenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLDİRİM YERLERİ

Madde6-Her vatandaş, ilgili kurum ve kuruluşlar için:

- a) Her türlü ihmal ve istismar konusunda ilk başvurulacak yer Cumhuriyet Savcılığıdır.
- b) Cumhuriyet Savcılığına ulaşmanın mümkün olmadığı durumlarda acilen Jandarma ve Polise haber verilir. Jandarmaya 156, Polise 155 telefon numaralarından ulaşılır.

BİLDİRİM SÜREÇLERİ

Madde7- Herhangi bir ihmal ya da istismar olayıyla karşılaşıldığında;

- a) Olay öğrenildiğinde delilleri yok etmeyerek (mağdurun vücudunu yıkamadan, kıyafetini değiştirmeden ve olay yerine hiç dokunmadan) acilen adli veya kolluk birimlerine bildirim yapılır.
- b) Daha önce yaşanmış bir vaka ise çocuk kendisiyle güven ilişkisi kurabilecek bir uzmanla görüştürülür. Yapılan görüşmede çocuğun örselemeden, kimlik ve kişilik hakları korunarak, mümkünse kendi el yazısıyla beyanı alınır. Alınan beyan yazdırılıp ihbar dilekçesine eklenerek Cumhuriyet Savcılığına verilir.
- c) Kurum tarafından yapılacak ihbarlarda dilekçe veya tutanak (en az iki görevli tarafından imzalanır) vb. belgeler resmi yazıya eklenerek Cumhuriyet Savcılığına bildirilir.
- d) Kurum tarafından yapılacak ihbarlarda ihbar eden görevli üst amirlerine gizlilik ilkesine uyararak ihbarda bulunduğunu bildirir.

BİLDİRİM SONRASI YAPILACAK İŞLEMLER

Madde8-Bildirim yapıldıktan sonra;

- a) Çocuğun korunmaya ihtiyacı olduğu düşünülürse Cumhuriyet Savcılığının kararı beklenilmeksizin vatandaş ya da kurum ilgili adli birimden her türlü tedbiri talep edebilir.

- b) Adli ve idari merciiler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları korumaya ihtiyacı olan çocukları ayrıca Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadır.
- c) Her türlü tedbir kararı alınırken ve sonlandırılırken çocuğun görüşünün alınması, bu görüşe saygı duyulması, bu tedbirin başarıya ulaşması için esas kabul edilir.
- d) 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yer alan tüm tedbirlerle ilgili Sosyal İnceleme Raporu Mahkeme kararıyla birlikte kapalı zarf içerisinde, gizli olarak tedbiri uygulayacak kuruma mahkeme tarafından gönderilmesi talebinde bulunulur.
- e) Tedbir kararlarının uygulama planları hazırlanırken; çocukların yetenek, istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulur. Çocukların çocuk koruma sisteminin dışına çıkmadan sistemden azami şekilde yararlanmaları sağlanır.

İZLEME

Madde9- Mağdur çocuğun izlenmesinde aşağıdaki esaslara uyulur.

- a) 5395 sayılı yasa gereğince verilen tedbir kararlarının uygulanmasına yönelik izleme organı Valilik bünyesinde oluşturulan Çocuk İl Koordinasyon Sekreteryasıdır.
- b) Tedbir kararının uygulanmasını isteyen kişi veya kurum yazılı olarak başvurması halinde alınan tedbiri uygulayan kurumdan tedbir kararlarının sonucuna yönelik bilgi edinme hakkı vardır.
- c) Birden çok tedbir kararı verilmesi halinde bu kararların çocuk yararına ve bütünlük içinde uygulanmasında sorunlar olduğu zaman uygulayıcılar Çocuk İl Koordinasyon Sekreteryasında bir araya gelerek sorunu çözer.
- d) Çocuğa uygulanan tedbir kararlarının sonlandırılmasına gerek duyulması halinde; çocuğun da görüşü alınarak, tedbiri uygulayan kurum tarafından tedbir kararının kaldırılması ilgili mahkemeden talep edilir.
- e) 5395 sayılı yasadaki ilkeler doğrultusunda gerek görölmesi halinde çocuk, ailesi, ilgililer, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde çalışmalar yapılabilir.
- f) 5395 sayılı ÇKK gereğince Kurumlar, meslekler ve disiplinler arasındaki işbirliği ve koordinasyonun sağlanması açısından mevzuat doğrultusunda Çocuk İl Koordinasyon Sekreteryası toplantılar yapar, vaka incelemelerine ağırlık verir.

SÜREÇ AKIŐI

Madde 10- Çocuğa yönelik herhangi bir ihmal ve istismar vakasında takip edilecek adımlar **EK-1**'deki süreç akış şeması doğrultusunda yürütülecektir.

DENETLEME

Madde 11-Valilik İl Yazı İşleri Müdürlüğü

- a) Bu yönergedeki uygulamalar, Valilik İl Yazı İşleri Müdürlüğünce izlenir.

- b) Yürütülen çalışmalar örnek olaylar üzerinden yılda en az bir kez denetlenir ve denetim sonucu ilgili birimlere bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KORUYUCU ÖNLEYİCİ ÇALIŞMALAR

Madde 12-Yönerge Doğrultusunda Yapılacak Koruyucu, Önleyici Çalışmalar:

- a) 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereğince Çocuk İl Koordinasyon Sekreteryası tarafından iki ayda bir üst düzey yöneticilerle yapılacak toplantılarda yargılama, sağlık, barınma, bakım, danışmanlık ve eğitim aşamasında yaşanan sorunlar dile getirilir. Bu sorunların birlikte çözümü için öneriler sunulur, bilgi paylaşımı yapılarak çözüm üretilir
- b) Öğrenim çağında olup okula devam eden veya etmeyen sokakta çalışan/çalıştırılan ya da dilenen/dilendirilen çocuklarla ilgili okullarda gerekli takip ve rehberlik çalışmaları İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülür.
- c) Ailesi tarafından sokakta çalışan/çalıştırılan yada dilenen/dilendirilen çocuklarla ilgili kolluk kuvvetlerince tespitler yapılarak mevzuat çerçevesinde gerekli işlemler yapılır ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bildirilir.
- d) 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereğince Valilik Çocuk Koordinasyon İl Sekreteryası tarafından iki ayda bir üst düzey yöneticilerle yapılacak toplantılarda yargı, sağlık, koruma ve eğitim aşamasında yaşanan sorunlar dile getirilir. Bu sorunların birlikte çözümü için öneriler sunulur, bilgi ve yollar paylaşılır.
- e) Engelli çocukların aileleri ile engelli olmayan çocuklar ve aileleri bir araya getirilir, birlikte yaşama ve paylaşım eğitimleri verilir, etkileşim çalışmaları İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi işbirliği ile yılda en az bir kez yapılır.
- f) Koruma ve bakım altındaki çocukların aldıkları hizmetleri değerlendirmeye yönelik araştırmalar Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, örgün eğitime devam eden ve İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı yurtlarda barınan tüm çocukların aldıkları hizmetleri değerlendirmeye yönelik araştırmalar ise İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılır, çocukların görüşleri alınır.
- g) Öğrenci, öğretmen ve ebeveynlere yönelik çocuk hakları eğitimleri 20/10/2014 tarihinde imzalanan "Yerel Düzeyde Çocuk İstismarının ve İhmalinin Önlenmesi Stratejik İl Eylem Planı Uygulama İşbirliği Protokolü" çerçevesinde düzenlenir.
- h) Çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili yapılan koruyucu ve önleyici örnek çalışmalar Valilik Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü aracılığı ile medya ile paylaşılır.
- i) İl Müftülüğü tarafından Merhamet Eğitimi, Sevgi Eğitimi, Değerler Eğitimi ve İnanç Bilgisi konularının özellikle ebeveynlere ve çocuklara verilir.
- j) Kolluk kuvvetlerinin 18 yaş altı, nikahsız, gebelik vakalarında, ilk tespit sırasında çocuğun ifadesi alınırken, ailenin yaşadıkları şok

ve

kriz durumunu göz önüne almak gerektiği ve ailenin çocuğa zarar vermesini önlemek açısından kolluk kuvvetleri tarafından gerekli hassasiyetin gösterilmesi önemlidir.

- k) ocuğun ve ailesinin istismar ve özellikle cinsel İstismar konusunda bilinçlendirilmesi ve kendisini koruma eğitimi verilmesi il Milli Eğitim Müdürlüğünün sorumluluğunda yapılır.

DİĞER HUSUSLAR

Madde 13- Bu yönergede yer almayan hususlarda ilgili Kanun, Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılır.

Madde 14- Yapılan bu yönergenin halka duyurulması konusunda; yönerge ve yapılacak olan çalışmaların yerel medya ve televizyonlarda çocuğun üstün yararı gözetilerek kamu spotu şeklinde Valilik tarafından çarpıcı bir şekilde yayınlanır. Yerel basının konuya ilgisi sağlanır.

YÜRÜRLÜLÜK

Madde 15- Bu yönerge Valilik Makamının Onayı ile Onay tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 16- Bu Yönergeyi Eskişehir Valisi yürütür.

OLUR

19/11/2015

Güngör Azim TUNA

Vali

